

Zin in meedoen!

**Vinden en binden van senioren voor
vrijwillige inzet**

**Kees Penninx
ActivAge**

**Themabijeenkomst Senioren en het nieuwe vrijwilligerswerk
Pluspunt Rotterdam – 21 november 2012**

“Senioren”

- **Mensen in de derde levensfase: plm. 65 – 85 jaar**
- **Steeds meer**
 - 65+ van 2,6 miljoen in 2011 naar 4,6 miljoen in 2040 (CBS)
- **Steeds ouder**
 - Levensverwachting Mannen 2011 = 79 / 2060 = 85 jaar
 - Levensverwachting Vrouwen 2011 = 83 / 2060 = 90 jaar
- **Steeds capabeler**
 - Mensen met veel levenservaring: “Zilveren Kracht!”
- **Steeds drukker...**
 - **Maar...** sinds 2000 steeds minder met vrijwilligerswerk (SCP).

Wat motiveert senioren om zich actief in te zetten voor de samenleving?

Waar komen die motieven vandaan?

De motivatie-typologie

Hoe kan de organisatie de verschillende typen vrijwilligers vinden en binden?

Aanpak onderzoek: **op bezoek bij...**

- **Almelo: *Senioren Maken School***
- **Culemborg: *Stichting Samen Verder***
- **Rotterdam: *Pluspunt***
 - Literatuurstudie
 - Waardenspel, vragenlijsten, groepsgesprekken 33 senioren
 - Diepte-interviews 9 senioren
 - Interviews 3 projectleiders

Kenmerken respondenten (N = 33)

- Rotterdam (12), Culemborg (13), Almelo (8)
- 14 mannen, 19 vrouwen
- 12 niet-westerse migrante ouderen
- Leeftijd 49 – 81 jaar; gemiddeld 66
- MBO en hoger opgeleid
- 30 (pré-)pensioen of VUT, 2 WW, 1 WAO
- 2/3 vroeger werkzaam in publieke sector
- 1/3 is gevraagd, 2/3 heeft zichzelf aangemeld

Wat motiveert senioren om zich actief in te zetten voor de samenleving?

De motieven top-10....

Motieven top 10 (N = 33)

Rapportcijfer

1	Werk is leuk om te doen	8,7
2	Iets voor anderen kunnen betekenen	8,4
3	Iets zinvols doen	8,3
4	Mezelf nuttig maken	8,3
5	Mijn kennis en vaardigheden inzetten	8,0
6	Me ergens bij betrokken voelen	8,0
7	Je hoort je in te zetten voor de samenleving	8,0
8	Het geeft afwisseling in mijn leven	8,0
9	Hierdoor houd ik mijn hersens fit	7,9
10	Ik wil graag bij deze organisatie horen	7,8

46	Werk waar professionals niet aan toekomen	4,6
47	Samenwerken met professionals	4,6
48	Het huis uit zijn	4,6
49	Mijn cv (werkervaring) verbeteren	3,6
50	Vanuit mijn geloof	3,5

Mannen en vrouwen

Veel overeenkomsten

- Leuke werkzaamheden
- Iets zinvols doen
- mezelf nuttig maken
- Je hoort je in te zetten voor de samenleving
- Kennis en vaardigheden inzetten
- Ergens bij betrokken voelen

Enkele verschillen

- Iets betekenen voor anderen: M 1e – V 4e
- Leuke werkzaamheden: M 5e – V 1e
- Iets doorgeven aan andere generaties: meer V dan M

Allochtone (autochtone) senioren

Allochtoon - Autochtoon

1	Iets doorgeven aan andere generaties	9,1	(6,6)	*
2	Mijn kennis en vaardigheden inzetten	8,8	(7,6)	
3	Anderen inspireren	8,8	(5,6)	* *
4	Iets voor anderen kunnen betekenen	8,8	(8,2)	
5	Goed voor mijn gezondheid	8,8	(6,1)	*
6	Werk is leuk om te doen	8,5	(8,8)	
7	Goed voor mijn zelfvertrouwen	8,5	(6,3)	*
8	Gevoel dat je iets kunt bereiken	8,5	(5,4)	* *
9	Hierdoor houd ik mijn hersens fit	8,4	(7,6)	
10	Je hoort je in te zetten voor de samenleving	8,4	(7,7)	
<hr/>				
46	Puur voor mijn plezier	6,5	(8,0)	*
47	Leeftijdgenoten ontmoeten	6,3	(6,8)	
48	Het huis uit zijn	6,8	(4,0)	*
49	Mijn cv (werkervaring) verbeteren	5,6	(2,5)	* *
50	Vanuit mijn geloof	4,7	(2,8)	

Kees Penninx

Zin in meedoen

Werkzame principes voor het
stimuleren van vrijwillige inzet
van mensen in de derde levensfase

Lesi
Landelijk Expertisecentrum
Sociale Interventie

Kennis en advies voor
maatschappelijke ontwikkeling

Waar komen die motieven vandaan?

De onderstromen

- Kernwaarden
- Levensloop
- Zingeving

Herkomst motieven (1)

Kernwaarden

Gezondheid – Balans – Samenwerking

“Allerlei cellen van mij worden geprikkeld en gevoed en dat betekent dat je gezond oud kan worden.”

Kernwaarden duiden op centrale “levenswensen”:

- Zoeken naar nieuw evenwicht uitdaging - ontspanning
 - Geen overbelasting meer
 - Aan het stuur blijven
 - In contact met anderen blijven

Herkomst motieven (2)

Levensloop

- Levensgebeurtenissen
 - Generativiteit
 - Continuïteit

Voordat ik naar Nederland kwam was ik al een podiummens, altijd opgetreden, altijd voor zalen gestaan. Nu heb ik mijn podium weer terug.

Herkomst motieven (3)

Zingeving

- De zoektocht naar zingeving is een zoektocht naar verbinding...

...met jezelf: verleden, heden en toekomst

- ...met een groep, een beweging, een ideaal:
“De kringloopgedachte spreekt mij aan”
- Verbinding met “iets hogers” en/of kosmos:
“Je bent onderdeel van de natuur.”
“Je moet klaar zijn voor de laatste reis”.

Kees Penninx

Zin in meedoen

Werkzame principes voor het
stimuleren van vrijwillige inzet
van mensen in de derde levensfase

Lesi
Landelijk Expertisecentrum
Sociale Interventie

Kennis en advies voor
maatschappelijke ontwikkeling

De vrijwilligers-typologie

Vier typen motivatie...

Doe de...

Vrijwilligerswerk is voor mij...

1. Een manier om gezond en vitaal te blijven.
2. Een manier om mezelf te ontplooien.
3. Een manier om mensen te kunnen helpen.
4. Een manier om de samenleving mooier te maken.

Vier motivatietypen	Gericht op het zelf	Gericht op anderen / de gemeenschap
Gericht op behoud gezondheid en welzijn	Type 1 <u>Zelfzorgers</u> (7) <i>Ik wil gezond en vitaal blijven</i>	Type 3 <u>Hulpverleners</u> (8) <i>Ik wil mensen helpen</i>
Gericht op vernieuwing en verandering	Type 2 <u>Zelfontplooiers</u> (10) <i>Ik wil mezelf blijven ontplooiën</i>	Type 4 <u>Ondernemers</u> (8) <i>Ik wil de samenleving mooier maken</i>

De zelfzorgers

Gericht op het behoud van de eigen welzijn en vitaliteit:
lichamelijke en geestelijke gezondheid, zelfredzaamheid
en sociale contacten.

Uitspraken:

- ***Het houdt je jong en fris.***
- ***Het geeft me een vast punt in de week, daar leef ik naar toe.***
- ***Op dagen dat ik kan werken zit ik minder te piekeren. Ik slaap 's nachts weer.***
- ***Op deze manier blijf ik erbij horen, ik doe hier nieuwe contacten op.***
- ***Ik heb een ernstige keelaandoening, door bezig te blijven kom ik er over heen.***
- ***Zonder dit werk zou ik gek worden; al die rotherinneringen.***

De hulpverleners

Gericht op het helpen van andere mensen die problemen hebben, die arm of minder bedeeld zijn, die eenzaam zijn, de taal niet spreken, in een 'probleembuurt' wonen.

Uitspraken:

- ***Aan het eind van de dag denk ik: die heb ik toch maar mooi op weg geholpen.***
- ***Die oude mensen zijn zo dankbaar, zo blij, daar word je zelf ook blij van.***
- ***Je kan het leven van een ander niet regelen, maar mensen wel stimuleren betrokken te blijven bij zichzelf en zijn omgeving.***
- ***Van jongs af aan ben ik heel erg zorgzaam geweest voor familie of voor andere mensen.***
- ***Als ik invalide mensen zie dan kan ik daar niet tegen, die wil ik dan heel graag helpen.***

De zelfontplooiers

Gericht op persoonlijke ontwikkeling, horizonverbreding, nieuwe kennis en vaardigheden opdoen, persoonlijke zingeving en transcendentie.

Uitspraken:

- ***Je moet af en toe eens verder kijken dan wat je al gedaan hebt.***
- ***Ik vind dat je je hele leven lang moet blijven leren.***
- ***Vroeger was ik heel stil en verlegen. Door het vertelproject ben ik een prater geworden.***
- ***Als je vasthoudt aan vroeger kom je nooit los. Als je probeert je te ontwikkelen dan overstijg je een heleboel dingen.***
- ***Wij zijn mensen die nieuwsgierig zijn. Wij komen bij elkaar en willen weten van elkaars cultuur.***

De ondernemers

Willen werken aan maatschappelijke veranderingen en verbeteringen; hun talent inzetten in innovatieve praktijken, een eigen geluid laten horen in het maatschappelijk debat.

Uitspraken:

- ***Dat vind ik zo leuk hier; ze geven je de ruimte om je eigen project te ontwikkelen.***
- ***Ik vind dat kinderen tegenwoordig weinig lezen. Ik heb een leesclubje opgericht met kinderen in de straat. Gewoon bij mij thuis, om de zoveel weken op woensdag.***
- ***Wij vinden dat professionele organisaties een aantal dingen moeten doen, en doen ze het niet, dan laten we de mensen niet in de kou staan, dan doen wij het.***
- ***Ik vind dat je je wel wat meer betrokken mag voelen in je buurt. En dat moeten vrijwilligers doen, want je kan niet verwachten dat de overheid, de gemeente, alles doet.***

Dit wetende....

**... hoe kan een
vrijwilligersorganisatie
de verschillende
typen vrijwilligers vinden
en binden?**

Wat denkt u?

Hoe kan een vrijwilligersorganisatie de **zelfzorgers** binden?

Hoe kan een vrijwilligersorganisatie de *zelfontplooiers* binden?

Hoe kan een vrijwilligersorganisatie de *hulpverleners* binden?

Hoe kan een vrijwilligersorganisatie de *ondernemers* binden?

Zelfzorgers binden:

- 1. Gezonde werkomgeving: licht, lucht en ruimte**
- 2. Ontspannen, gezellige, niet teveel eisende werksfeer**
- 3. Organisatiecultuur waarin het gewoon is elkaar te helpen**
- 4. Veel mogelijkheden om nieuwe contacten op te doen**
- 5. Werkzaamheden waarbij men veel kan bewegen**
- 6. Werkzaamheden waarbij men de geestelijke souplesse traint**

Zelfontplooiers binden:

- 1. Leerzame en verrijkende ervaringen**
- 2. Op kennis en ontdekken gerichte organisatiecultuur**
- 3. Veel afwisseling (activiteiten, onderwerpen)**
- 4. Mogelijkheden om talenten te benutten en te ontwikkelen**
- 5. Deskundigheidsbevordering, training, bijscholing, intervisie**
- 6. Moderne kennisfaciliteiten (internet, digitale leeromgeving)**
- 7. Mogelijkheden om kennis over te dragen**

Hulpverleners binden:

- 1. Duidelijkheid over wat van hen wordt verwacht / concrete taken**
- 2. Inzicht in de (behoeften van) de doelgroep**
- 3. Kennis van werkzame methodieken**
- 4. Goede faciliteiten om de taak uit te voeren (ruimte, materialen)**
- 5. Inzicht in de resultaten van het werk**
- 6. Niet (te veel) belasten met organisatie en randvoorwaarden**
- 7. Waardering voor bewezen diensten**

Ondernemers binden:

- 1. Werkomgeving / organisatiecultuur waarin zij kunnen creëren**
- 2. Ruimte en vertrouwen om naar eigen inzicht te werken**
- 3. Projectmatig werkende organisatie**
- 4. Uitnodiging / uitdaging zelf nieuwe projecten te bedenken**
- 5. Gevoel dat organisatie hen nodig heeft voor nieuwe oplossingen**
- 6. Goede faciliteiten en een eigen budget**
- 7. Vermijdt bureaucratie en vergadercultuur**

Gouden tips:

- Vinden
- Senioren steeds meer on line, ook social media.
- Ontmoeting en persoonlijke benadering blijft belangrijk.
- Meer praten, minder flyeren, meer luisteren, minder praten.
- Goede vindplaatsen: bedrijven, beursvloer, keukentafel.
- Peer-to-peer: lokale survey met activerend interview.

- Binden
- Korte klap illusie: zelden in 5 minuten van A naar B.
- Vraag niet: wat kunt u voor ons betekenen? Maar vraag: wat kunnen wij voor u betekenen?
- Geen vage functieomschrijvingen maar concrete taken.
- Let op *conditionele motivatie....*

Conditionele motivatie: Senioren zijn gevoelig voor goede werkomstandigheden!

1. Heb oog voor persoonlijke behoeften (goede introductie, prettige werkomgeving, aandacht voor sfeer, gezelligheid, dieetwensen).
2. Ga zorgvuldig om met elkaar (afspraken nakomen, namen onthouden, flexibiliteit van twee kanten, wellevende omgangsvormen).
3. Allergisch voor gevoel ergens voor gebruikt te worden (werk waar professionals niet meer aan toekomen – Wmo?).

www.vrijwilligerswerkacademie.nl

Volg de gratis on line cursus...

Je bent ingelogd als [Kees Penninx](#) (Log uit)

Vrijwilligers vinden en binden

Home ▶ Mijn cursussen ▶ Vrijwilligers vinden en binden - Windows Internet Explorer

http://www.vrijwilligerswerkacademie.nl/pluginfile.php/71/mod_scom/content/3/popup.html

Vrijwilligers Vinden & Binden

Introductie 4life

Help ▶ Afsluiten ▶

◀ Terug Introductie 4life Verder ▶

www.activage.nl

*Dank voor uw
aandacht*